

Protokoll

Organ: Barnarenan

Tid för sammanträdet: 31 maj 2021

Plats för sammanträdet: webbmöte via Teams

Ordförande: Jananders Mattsson

Utses att justera: Bengt Bergqvist

Sekreterare: Helena Danielsson

Beslutande:

Jananders Mattsson	Östersunds kommun	Moderaterna
Bengt Bergqvist	Region JH	Socialdemokraterna
Cristine Persson	Region JH	Centerpartiet
Karin Näsmark	Strömsunds kommun	Socialdemokraterna
Lena Johansson	Strömsunds kommun	Socialdemokraterna, ViceBUZ

Tjänstemän:

Elin Ring	Region JH	Regional utveckling
Helena Danielsson	Region JH	Regional utveckling
Tommy Lekedal	Östersunds kommun	Repr Individ och familjeomsorg
Mikael Lec Alsén	Region JH	Barn och unga Vuxna
Anneli Olofsson	Bergs kommun	Repr Skolchefer
Urban Tirén	Region JH	Regionöverläkare
Anna Lundmark	Region JH	Barnhälsovården

Ej närvarande beslutande:

Lise Hjemgard Svensson	Östersunds kommun	Moderaterna
Eva Britt Boij	Region JH	Liberalerna
Magnus Rönnerfjäll	Östersunds kommun	Centerpartiet
Martine Eng	Region JH	Socialdemokraterna

Ej närvarande tjänstemän:

Caroline Johansson	Region JH	Vuxenpsykiatri

Innehåll och föredragande:

§ 15 LIFO uppdragsbeskrivning, Elin Ring, Helena Danielsson
 § 16 God och nära vård -barn och unga, Urban Tirén
 § 17 Presentation statistik unga, Hanna Viklund och Adam Edler, Folkhälsoenheten
 § 18 Kartläggning föräldraskapsstöd, Eva Söderberg, Folkhälsoenheten och Tone Morseth, Länsstyrelsen
 § 19 Barnahus verksamhetsberättelse och aktuellt läge, Carina Vaksdal
 § 20 Psykisk hälsa, Janne Persson, Catrine Skoglund, Anna Frisk

Paragrafer: § 12-22

Förvaringsplats för protokollet: Regionens hus, Kyrkgatan 12

Ordförande: Jananders Mattson

Justerande: Bengt Bergqvist

Sekreterare: Helena Danielsson

§ 12 Sammanträdet öppnas

Ordförande öppnar dagens möte och hälsar alla välkomna.

§ 13 Val av justerare

Bengt Bergqvist utses att justera protokollet.

§ 14 Föregående protokoll och genomgång av föredragningslistan

Inga frågor från föregående protokoll 1 mars 2021. Föredragningslistan för dagens möte fastställs.

§ 15 LIFO uppdragsbeskrivning

Elin Ring och Helena Danielsson

Utifrån LIFO strategidag lyftes ett förslag om att tydliggöra uppdrag och mandat för LIFO. Namnet behöver också ses över då det är inaktuellt. L står för Landstinget och IFO för individ och familjeomsorg. Skolan och förskolan deltar också.

Barnarenans ställningstagande:

Barnarenan föreslås besluta att uppdra till LIFO beredningsgrupp att ta fram förslag till uppdragsbeskrivning och namnbyte för LIFO.

§ 16 God och nära vård -barn och unga

Urban Tirén

Vaccination unga

Det pågår nationellt diskussioner om eventuell vaccination av barn och unga.

SOU 2021:34

Delbetänkande av utredningen ”En sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Börja med barnen!”

Ansvarig för arbetet med delbetänkandet är Peter Almgren. Betänkandet presenterades 2021-05-04 och kommer att gå ut på remiss inom kort. Slutbetänkande ska vara klart senast 2021-10-01. Presentationen redovisas nedan.

Länk till SOU rapporten: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/05/sou-202134/>

På SKR podden pratar Peter Almgren om utredningen.

Utgångspunkter

- Barn och unga har specifika behov och förutsättningar
- Händelser i barndomen kan ge livslånga konsekvenser.
- Barn är mer sårbara och beroende av system och sammanhang.
- De flesta mår bra – men psykisk ohälsa ökar
- Tidiga insatser ger stora vinster
- Personcentrering och delaktighet ska gälla för barn och unga
- Barnperspektivet före verksamhetsperspektivet
- Barnrättsperspektivet är centralt
- En sammanhållen vård är samordnad och har kontinuitet
- Omställningen till god och nära vård behöver anpassas för barn och unga
- **Ser på hela åldersspannet 0-20 år.**
- Pandemins effekter på barn och unga

Barnarenans protokoll samt andra dokument som tagits fram i samverkan mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner finns att läsa på www.regionjh.se/samverkan

Förslag och rekommendationer

- Förtydliga vad som gäller om hälsofrämjande och förebyggande arbete.
 - Tydligare regelverk.
 - Förtydliga vad som gäller för olika aktörer.
 - Förebyggande insatser och vård lika för alla
- TA fram ett hälsovårdsprogram som säger vad alla bör få.
 - 0-20 år.
 - Vad bör erbjudas alla?
 - Stärkt samverkan mellan elevhälsa och hälso- och sjukvården.
 - Stärkt samverkan mellan vården, Socialtjänsten och tandvården.
 - Enklare för barn och unga att få fast vårdkontakt
 - Gör barn och unga mer delaktiga i att planera och utforma vården.
 - Skapa en tryggare övergång från vård för barn till vård för vuxna.

Sex steg för ett bättre stöd till barn och unga med psykisk ohälsa

- Hela samhället har ett ansvar för den psykiska hälsan.
- En sammanhållen vård som utifrån hälsovårdsprogrammet tidigt kan hitta och hjälpa barn med psykisk ohälsa.
- Primärvården får ett tydligt ansvar. De som mår psykiskt dåligt ska vända sig dit i första hand.
- Primärvården får bättre kunskap och resurser för att möta barn och unga med psykisk ohälsa och deras familjer.
- Den specialiserade vården bör stötta primärvården och elevhälsan och hjälpa till att avgöra vilka som kan få hjälp av primärvården och vilka som behöver specialiserad vård.
- Den specialiserade vården, socialtjänsten, förskolan och skolan behöver samarbeta kring barn och unga som behöver mycket hjälp under lång tid.
 - Vad betyder förslagen för barn och ungdomar i Jämtlands Län? Norrland? Sverige?
 - Hur följer man upp och mäter hur barn och unga mår och får en bild som gäller hela Sverige?

Möte med NPO Barn och Ungdomars Hälsa och Skolsköterskeföreningen.

Skolsköterskeföreningen:

- De var emot att den somatiska delen av elevhälsan skulle flyttas över till regionerna.
 - Så blir det inte heller enligt förslagen i SOU 2021:34.
- Elevhälsovård bedrivs på olika sätt i olika landsändar.
 - Bra att det blir en samordning i Sverige.
 - Bra med ett nationellt hälsovårdsprogram. Krav på vad som ska göras i olika åldrar.
 - Bra med gemensamma kunskapsstöd

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn.

Regeringsbeslut 2021-04-29. Direktiv 2021:29

Uppdraget ska redovisas senast 2022-05-31

Länk till direktivet:

<https://www.regeringen.se/498f5c/contentassets/6cd47650711b4148a7890600cef7ac53/kommitteradirektiv-nationell-strategi-vald-mot-barn.pdf>

Bakgrund

- 1979 Sverige först i världen med att förbjuda aga., ”uppfostringsvåld”
 - Lagstiftningen har skärpts, bl.a. inom socialtjänsten.
 - En stor förändring är införande av Barnahus
 - FN’s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen)
 - Enligt mål 16.2 i Agenda 2030 ska allt våld mot barn elimineras.
 - Otydlighet gällande vårdkedjor
 - Många barn utsätts för våld och övergrepp
 - Regeringen ser behov av ett samlat grepp.
-
- Särskild utredare ska lämna förslag till en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.
 - Helhetsperspektiv.
 - Möjliggöra sammanhållen inriktning under den närmaste 10-årsperioden.
 - Utredaren ska ta fram förslag till mål för det långsiktiga arbetet att förebygga och bekämpa våld mot barn.
 - Utredaren ska identifiera brister och möjliga åtgärder. Föreslå åtgärder gällande:
 - samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner, organisationer och andra berörda aktörer
 - förebyggande arbete mot våld mot barn samt upptäckt av våld mot barn
 - skydd, stöd och behandling för barn som upplevt våld (dvs. bevittnat våld och/eller utsatts för våld)
 - brottmålsprocessen för barn som upplevt våld,
 - kunskap, metodutveckling och uppföljbarhet

Strategin ska omfatta olika former av våld.

- Olika former av våld i olika åldrar, våld i nära relation, sexuellt våld, våld mellan barn, hedersrelaterat våld och förtryck, etc.
- Särskild uppmärksamhet ska riktas mot grupper som enligt bästa tillgängliga kunskap bedöms ha en förhöjd risk att utsättas för våld eller att utöva våld. Även uppmärksamma barn med kronisk sjukdom eller funktionsnedsättning.
- Strategin ska uppmärksamma flickors särskilda utsatt men även utsatthet hos pojkar och hos barn som har annan könsidentitet.
- Utredare ska peka på behov av författningsförändringar
- Utgå från våldsutsatta barns perspektiv
- Undersöka ansvarsfördelning mellan olika nationella, regionala och lokala aktörers uppdrag och föreslå förbättringsåtgärder.
- Lämna förslag på stärkt barnrättsperspektiv i brottmålsprocessen
- Lämna förslag på hur barnhusverksamheten kan utvecklas.

Familjecentralerna nämns i direktivet. På gång i vårt län är en samtalsmodell där man utifrån ett strukturerat samtal pratar med alla vårdnadshavare om barnsäkerhet. Viktigt att frågan tas om hand i kommunerna.

Barnarenans protokoll samt andra dokument som tagits fram i samverkan mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner finns att läsa på www.regionjh.se/samverkan

Familjerådgivningen har inte sett något direkt ökning av våld.

Barnarenans ställningstagande:

Barnarenan tackar för intressanta presentationer.

§ 17 Presentation statistik unga

Hanna Viklund, Adam Edler och Maria Lindgren, Folkhälsoenheten

Hur ser hälsan och levnadsvanor ut hos unga mellan 13-29 år i länet?

Hanna och Adam presenterar resultatet från tre läns gemensamma folkhälsoundersökningar; skolelevers hälsa och levnadsvanor (2019-2020), skolelevers drogvanor (2019) samt hälsa på lika villkor (2018). Presentationen finns med som bilaga 1.

Det var 4700 elever som svarade på enkäten ”skolelevers hälsa och levnadsvanor” vilket var 56% av gymnasieeleverna och 85-90 % av grundskoleeleverna.

Enkäten för skolelevers drogvanor hade en svarsfrekvens på 83-84 %.

Svarsfrekvensen för Hälsa på lika villkor var 46 % vilket är 4595 personer i åldersgruppen 16-84 år.

Utifrån dessa undersökningar kan man se tre områden som behöver prioriteras, alla inom det psykiska välbefinnandet.

Det finns en fokusrapport som tar upp psykosomatiska besvär i relation till ANT, När huvudet bultar och magen värker - CAN

Färre elever uppger att de röker nu jämfört med 2012. Andel som använt narkotika ligger också lägre men på frågor om tillgänglighet visar att fler blivit erbjudna.

Sexuell hälsa är en viktig del inom hälsoområdet. Klamydia är den vanligaste överförbara könssjukdomen. Maria presenterar statistik kring detta. Jämtland har sedan början av 2000-talet haft hög andel positiva fall av klamydia, just nu ligger vi högt i landet. Av antal positiva fall finns de flesta inom åldersgruppen 15-29 år.

Det finns en könsskillnad vilka som testar sig. Tjejerna är de som i högre andel testar sig men procentuellt är det fler pojkar som har positiva resultat.

1 av 3 unga har haft oskyddat sex med ny eller tillfällig partner vilket är ett riskbeteende. Bland tjejer i åk 2 på gymnasiet uppger 20% att de haft sex med en ny eller tillfällig partner och dagen efter ångrat sig.

Sammanfattningsvis:

- Det psykiska välbefinnandet kan bli bättre visar alla undersökningar
- Högre andel psykosomatiska besvär bland de med högre andel ANT erfarenhet
- Det är skillnad mellan könen gällande rökning och alkoholkonsumtion samt geografiska skillnader inom länet.
- Sexuellt risktagande bland unga i länet – flickor och pojkar tar olika stort ansvar för preventivmedel och testning.

Barnarenans ställningstagande:

Tack för en värdefull presentation.

Barnarenans protokoll samt andra dokument som tagits fram i samverkan mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner finns att läsa på www.regionjh.se/samverkan

§ 18 Kartläggning föräldraskapsstöd

Eva Söderberg, Folkhälsoenheten och Tone Morseth, Länsstyrelsen

Föräldraskapsstöd är en viktig skyddsfaktor för barn och ungas hälsa och utveckling, hur tar vi arbetet vidare? Presentationen finns med som bilaga 2.

Kartläggningen presenteras som en digital berättelse som bygger på 4 avsnitt; om föräldraskapsstöd, strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd – nationellt, föräldraskapsstöd i Jämtlands län, föräldraskapsstöd i länets kommuner. Länken till kartberättelsen: [Föräldraskapsstöd i Jämtlands län, för barnens bästa \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/jamtland/foraldraskapsstod-i-jamtlands-lan-for-barnens-basta)

Vad behöver vi göra i våra kommuner/vårt län för att uppfylla den nationella strategin?
Länk: [En nationell strategi för \(mfoc.se\)](https://www.mfoc.se/region/jamtland/strategi-for-foraldraskapsstod)

Föräldraskapsstöd Z träffas 4 ggr/år, med kortare avstämningar mellan dessa träffar.

Nu finns också ett Team *Föräldraskapsstöd i Jämtlands län för barnens bästa* för informationsutbyte i ett bredare perspektiv. Om du vill vara med så maila till eva.soderberg@regionjh.se så lägger hon till dig.

Kartberättelsen har också presenterats på Folkhälso Z. Det finns flera behov och utmaningar inom föräldraskapsstöd i vårt län.

Förälder Östersund fick ifjol medel för att genomföra ett erfarenhetsutbyte kring webbaserat stöd riktat till aktörer inom föräldraskapsstöd. Dagen var välbesökt och mycket uppskattat viktigt att samverka i dessa frågor mellan kommunerna. Det finns medel för ytterligare två år dels hösten 2022 och dels under hösten 2023.

<https://www.ostersund.se/barn-och-utbildning/barn--och-elevhalsa/foralder-ostersund/erfarenhetsutbyte-kring-webbaserat-stod.html>

Hur stärker vi det organisatoriska stödet i Jämtlands län?

Behövs en regional strategi för föräldraskapsstöd? Behöver det då finnas handlingsplaner i kommunerna? Det finns utmaningar i detta då kommunerna har olika förutsättningar.

Barnarenans ställningstagande:

Barnarenan tackar för informationen och tar med tre frågor att återkomma till:

- Hur stärker vi det organisatoriska stödet i Jämtlands län?
- Behövs en regional strategi för föräldraskapsstöd?
- Behövs det då finnas handlingsplaner i kommunerna?

§ 19 Barnahus verksamhetsberättelse och aktuellt läge

Carina Vaksdal

Carina har fått en ny kollega, Tove Nalisvaara, som efterträder Hanna Hermansson.

Carina presenterar verksamhetsplanen för 2020 och vad som gjorts hittills 2021, se presentation i bilaga 3.

Barnarenans protokoll samt andra dokument som tagits fram i samverkan mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner finns att läsa på www.regionjh.se/samverkan

Hemsidan har lanserats och vänder sig både till allmänheten och de som arbetar med barn.
[Barnahus Jämtlands län \(barnahusjamtlands.lan.se\)](http://BarnahusJamtlands.lan.se)

Barnarenans ställningstagande:

Barnarenan tackar för en intressant dragning.

§ 20 Psykisk hälsa

Jan Persson, Catrine Skoglund och Anna Frisk

- Fördelning stimulansmedel
- Överenskommelse psykiska funktionsnedsättningar

Stimulansmedlen är en fördelning av statliga medel men pengarna ska användas länsgemensamt.

Överenskommelsen om samverkan gällande personer med psykiska funktionsnedsättningar har reviderats i olika arbetsgrupper. I början beskrivs de förändringar och utredningar som påverkar detta område. En ny revidering kommer att behöva göras inom något år.

Barnarenans ställningstagande:

Barnarenan rekommenderar SVOM att godkänna fördelning av stimulansmedel psykisk hälsa i de delar som rör barn och unga.

Barnarenan godkänner överenskommelse om samverkan gällande personer med psykiska funktionsnedsättningar och rekommenderar ingående parter att göra detsamma.

§ 21 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

§ 22 Avslut av möte

Ordförande avslutar mötet och välkomnar till nästa Barnarena den 4/10 kl 13.00-16.00.

Bilagor:

1. Hur ser hälsan och levnadsvanor ut hos unga mellan 13-29 år i länet?, § 17
2. Föräldraskapsstöd och arbetet med kartberättelsen, § 18
3. Barnahus verksamhetsberättelse och aktuellt läge, § 19